

Voorzitter

maakte hij van zijn politieke interesses zijn werk tot aan het einde van het kabinet-Lubbers III.

Marius van Amelsvoort was in totaal in drie kabinetten staatssecretaris: twee keer van Financiën in Van Agt I en Lubbers III en een keer van Binnenlandse Zaken in Lubbers I. Met twee korte onderbrekingen was hij daarvoor lid van de Tweede Kamer vanaf 1971 tot en met 1980, maar zijn politieke loopbaan begon hier, in de Eerste Kamer, bij de KVP-fractie. Dat lidmaatschap combineerde hij enige tijd met het lidmaatschap van het Europees Parlement.

Ondanks het grote tijdsbeslag dat zijn politieke werkzaamheden met zich bracht, wist hij ook door middel van vele nevenfuncties jarenlang direct contact te houden met het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld. Hij bekleedde een aantal commissariaten, maar werd bijvoorbeeld ook in 1995 voorzitter van de ouderenbond Unie KBO. Vanuit die rol heeft hij ouderen op de kaart gezet bij de politiek. Binnen de KVP was hij actief: voorzitter van de afdeling Veldhoven, de statenkring Eindhoven en de kieskring Den Bosch. Van daaruit werd hij lid en later vice-voorzitter van het nationaal partijbestuur. Ook was hij redacteur van het Katholiek Staatskundig Maandschrift en gaf hij voor de nieuwsrubriek Echo van de KRO op gezette tijden achtergrondinformatie over financiële en monetaire ontwikkelingen.

Hier, in de senaat, had hij financiën in zijn portefeuille. Hij was ontegenzeggelijk een vakman, inhoudelijk zeer deskundig, degelijk en integer. Onze oud-collega was geen man van de Bühne. Liever opereerde hij wat meer op de achtergrond. Mensen die hem van nabij hebben meegemaakt, zullen zich herkennen in het beeld van een hartelijke en zeer betrokken man die belangrijk werk heeft verricht en veel wetgeving tot stand heeft gebracht. Hij is in de loop der jaren onderscheiden als Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw en als Commandeur en Grootofficier in de Orde van Oranje Nassau. De Eerste Kamer is hem dankbaar voor wie hij was en voor wat hij heeft betekend. Ik hoop dat deze herinnering aan zijn bijdrage een steun is voor zijn familie bij het verwerken van hun verdriet.

Ik verzoek u om een moment stilte in acht te nemen.

(De vergadering neemt enkele ogenblikken stilte in acht.)

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Wijziging van titel 7.10 (arbeidsovereenkomst) van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het concurrentiebeding (28167)**.

(Zie vergadering van 30 mei 2006.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

Mevrouw **Broekers-Knol** (VVD): Voorzitter. Twee weken geleden heeft de minister van Justitie op onnavolgbare wijze zijn best gedaan om het wetsvoorstel Concurrentiebeding te verdedigen. Helaas heeft hij de VVD-fractie niet kunnen overtuigen. De VVD-fractie is van oordeel dat het wetsvoorstel kwalitatief niet voldoet, omdat het leidt tot

een grotere rechtsonzekerheid en rechtsongelijkheid dan de bestaande regeling, zoals deze is uitgekristalliseerd in de jurisprudentie. De VVD-fractie zal dan ook tegen het wetsvoorstel stemmen.

Mevrouw **Westerveld** (PvdA): Voorzitter. Ik zal deze stemverklaring mede namens de fractie van de SP afleggen.

De behandeling van dit wetsvoorstel heeft geleerd hoezeer het voor bijna alle fracties in dit huis een hoofdpijndossier vormt. Het was al een zwaar bevochten compromis in de vorm waarin het Tweede Kamer bereikte, en het is er door alle aangebrachte wijzigingen niet fraaier op geworden. Niettemin zullen onze fracties dit wetsvoorstel steunen, omdat wij het beoogde artikel 653 inhoudelijk nog altijd beter vinden dan de huidige wetsbepaling. Dit was de afweging waarvoor wij stonden.

De vaste Kamercommissie ontving aan het eind van de afgelopen maand nog een vraag van een werknemer die eigenlijk aan het hart van dit wetsvoorstel raakt. Deze man wil van ons weten of hij een door hem ondertekend concurrentiebeding van drie jaar kan laten terugbrengen tot één jaar, als dit wetsvoorstel wordt aangenomen. Deze werknemer heeft zich na zijn dienstverband als ondernemer in dezelfde branche gevestigd en hij kan nu drie jaar lang geen kant uit. Er zijn nog andere punten van verbetering dan de beperking van de duur van het beding, maar dit punt is voor onze fracties toch wel een van de zwaardere.

Wij danken de minister voor de twee verduidelijkingen die hij heeft gegeven en die voor ons de angel van de rechtsonzekerheid voor een aanzienlijk deel uit het wetsvoorstel verwijderd hebben. De eerste verduidelijking is dat voor de uitleg van het achtste lid de wettekst en niet kwalificatie relatiebeding bepalend is, de tweede dat een werkgever niet zo makkelijk onder zijn vergoedingsplicht uit kan als het dienstverband geruime tijd geduurd heeft.

Kortom, dit wetsvoorstel verdient zeker geen schoonheidsprijs, maar het ei dat twee weken geleden voor ons is gepeld, is nog zo vol dat er ook weer niet van een lege dop gesproken kan worden.

De heer **Van de Beeten** (CDA): Voorzitter. Onze fractie heeft met waardering kennisgenomen van de intenties waarmee beide bewindslieden dit wetsvoorstel in deze Kamer hebben gepresenteerd en verdedigd. Het streven naar een goed evenwicht van de positie van de werkgever en die van de werknemer is in het licht van de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van arbeidskeuze een zaak die ook onze fractie zeer na aan het hart ligt. Wij menen echter dat de uiteindelijk gekozen vormgeving niet juist is. De drie punten waarom het in de discussie ging – de nietigheid van het concurrentiebeding indien de vergoeding achteraf niet billijk blijkt te zijn, de regeling van het "relatiebeding" en de mogelijke koppeling van de vergoeding aan die bij ontbinding van een arbeidsovereenkomst – zijn voor ons een reden om onze instemming aan dit wetsvoorstel te onthouden. Wij verwachten wel dat beide bewindslieden zich er opnieuw op zullen beraden, hoe dat betere evenwicht wél tot

Van de Beeten

stand gebracht zou kunnen worden. Het lijkt ons verstandig om dit in samenhang met een nieuw ontslagrecht te doen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GroenLinks, de OSF, de PvdA en de SP voor dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat het is verworpen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Goedkeuring van het op 25 april 2005 te Luxemburg tot stand gekomen Verdrag betreffende de toetreding van de Republiek Bulgarije en Roemenië tot de Europese Unie (met Akte, Protocol, Slotakte en Bijlagen); Trb. 2005, 196 (30256, R1800).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Eigeman** (PvdA): Voorzitter. Het debat over de toetreding van Roemenië en Bulgarije vindt plaats in een kritische periode voor de Europese eenwording. Verwarring en twijfel hebben zich meester gemaakt van de publieke opinie, en niet alleen daarvan. Het belang van voortgaande eenwording wordt breed onderschreven, ook in ons eigen land. Mensen steunen de opvatting dat 60 jaar vrede en welvaart in Europa voor een belangrijk deel te danken is aan het proces van samenwerking in de Europese Unie. Tegelijkertijd bestaat er diep wantrouwen tegen de manier waarop deze samenwerking gestalte krijgt. Voor een deel slaat dit terug op de verdere uitbreiding. Angst voor de eigen toekomst, de houdbaarheid van onze sociale bestel en de veronderstelde bedreigingen van werk en werkgelegenheid spelen hierin een rol. Het is van belang om aan deze gevoelens aandacht te geven; het negeren van het debat op straat, in de huiskamers, de bedrijfskantines etc. heeft naar het oordeel van mijn fractie een rol gespeeld bij het ontstaan van de kloof tussen burgers en politiek als het om Europa gaat, en misschien wel in algemene zin.

Wij dienen in deze Kamer in de eerste plaats oog te hebben voor het debat in Nederland, maar niet alleen daarvoor. De toetreding van Roemenië en Bulgarije is op zichzelf geen onderwerp van zware discussies op straat. Wij moeten die lading er dan ook niet aan geven. Voor ons gaat het bij dit wetsvoorstel in de eerste plaats om politiek fatsoen en om vertrouwen. Het is fatsoenlijk om je aan afspraken te houden: als Roemenië en Bulgarije aan de Kopenhagencriteria voldoen, dan kunnen zij tot de EU gaan toetreden. Daarvoor is ratificatie van het daartoe strekkende verdrag nodig. Het gaat om vertrouwen in de EU als concept, als pact voor vrijheid, vrede en democratie. De kandidaat-lidstaten zijn aan een lang proces van integreren in de Europese Unie bezig, afwijzing nu zou de geloofwaardigheid van de Unie en in het bijzonder van ons eigen land er niet groter op maken. Voor mensen op straat, hier en in Boekarest en Sofia, is niet in gewone taal uit te leggen dat in de zwaarste procedure tot nu toe landen die voldoen aan de meeste voorwaarden, om politieke redenen, in casu

vanwege de algehele scepsis over verdere samenwerking, worden afgewezen. Deze stellingname lijkt in strijd met het resultaat van opiniepeilingen over het toetreden van Roemenië en Bulgarije. Een meerderheid van de deelnemers in die peilingen is geen voorstander van het toetreden van deze landen en men wil in elk geval dat de voorwaarden serieus genomen worden. Met dit laatste is mijn fractie het eens en naar ons oordeel geldt dit ook voor beide landen zelf, gelet op het monitorrapport van de EU. Ik kom hierop nog terug.

Mijn fractie wil van de regering weten, op welke wijze er aandacht zal worden besteed aan het verdere proces van toetreden. Wij dringen er bij de regering op aan, actief informatie te verstrekken over de voortgang van het proces. Er moet aandacht geschonken worden aan de voorwaarden en de consequenties, opdat een breed publiek kennis kan nemen van de inspanningen die zowel de kandidaat-lidstaten – in dit geval Roemenië en Bulgarije – als de huidige Unieleden zich getroosten om het partnerschap waar te maken. Als burgers te kennen geven dat zij het gevoel hebben dat aan hun twijfels niet tegemoet gekomen wordt, dan moet daarop ingesprongen worden, en niet door het toetreden alsnog stop te zetten, maar door leiderschap te tonen en aan te geven waarom het onfatsoenlijk en ongelooftwaardig zou zijn om het proces nu terug te draaien. Het zou gemakzuchtig zijn en het zou geen bijdrage leveren aan de bevordering van vrede en democratie in Europa door nu van voornemens terug te komen.

Uit het voorgaande betoog is af te leiden dat mijn fractie wil instemmen met ratificatie van het verdrag. In onze bijdrage aan het voorlopig verslag heb ik de beeldspraak "het glas is half vol" gebruikt om aan te geven dat wij twijfels hadden, maar tegelijkertijd het belang van voortgang in het proces onderkennen. Die beeldspraak kan verwarring stichten. Het gaat bij deze ratificatie om een politieke beoordeling, die gebaseerd is op de wil om de Unie verder uit te breiden, waarbij nieuwe toetreders voldoende moeten zijn voorbereid. Instemming betekent dat wij het belang van uitbreiding met Roemenië en Bulgarije onderkennen en erop vertrouwen dat zij tijdig voldoen aan de eisen die meedoen stelt aan rechtsstaat, marktverplichtingen en democratie. Die beoordeling maakt de PvdA-fractie; geen halfvolle glazen, maar een volwassen deelname aan de EU in het vooruitzicht. De EU-Commissie zal in oktober rapporteren en concluderen of de voorgenomen datum van 1 januari 2007 in stand kan blijven of dat uitstel noodzakelijk is. Ik kom daar zo nog even op terug.

Er is naar mijn idee meer. Het is ook een proces dat erkenning inhoudt van opnieuw twee landen, twee lidstaten, die van het oude Europa een nieuw Europa willen maken. Erkenning, zoals door de Canadese filosoof Taylor in zijn boek Multiculturalisme uitgewerkt als een belangrijke voorwaarde om te kunnen samenleven. Ik noem Taylor bewust omdat hij die erkenning plaatst in de context van een maatschappij die veelzijdig is, die grote culturele verschillen aankan. Erkenning en identiteit gaan hand in hand. Dat is ook het kenmerk van het nieuwe Europa: samen door verschillen te erkennen en die variëteit als kwaliteit te gebruiken. Wij moeten ons niet in de hoek van voor of tegen laten drukken op grond van het referendum en de algehele scepsis. Wij moeten vanuit onze gezamenlijke kwaliteit durven denken.

Wij hebben in eerste instantie geen pleidooi gehouden om uit te stellen vanwege het verschijnen van de